

Négy évtized az alföldi erdők szolgálatában

40 éves az Alföldi Erdőkért Egyesület

A 2015. november 5-én, Kecskeméten megrendezett Kutatói Napon ünnepelte fennállásának 40. jubileumát az Alföldi Erdőkért Egyesület az idén szintén 40 éves Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság látogatóközpontjában, a Természet Házában.

A rendezvényen a DALERD Délalföldi Erdészeti Zrt. vállalta a házigazda szerepét, abból kiindulva, hogy az AEE bölcsője és megalakulása a valamikori DEFAG-hoz és annak akkori igazgatójához köthető.

Ahhoz, hogy az elmúlt 40 évet összefüggésben lássuk, érdemes visszatérnünk a múltba. A 60-as évek végén a magyar agrárágazat gyors fejlődésen ment keresztül, melynek levevénylésére a tudós vénájú és nagy szakmai tapasztalattal bíró *Dimény Imrét* (hivatalban: 1967–1975) kérték fel. A miniszter szorgalmazta a mezőgazdasági termelési rendszerek létrehozását.

Az Alföldön a hosszú távon mezőgazdaságilag nem hasznosítható földterületek beerdősítését határozták el. A racionális földhasználatnak nevezett program során évente 14-15 ezer hektár erdőt telepítettek, zömmel a Kiskunságon és a Nyírségben. Az állami erdőgazdaságok mellett egyre fontosabb szerephez jutottak e tekintetben a mezőgazdasági termelősövetkezetek és az állami gazdaságok. Az erdészeti szakmai szétaprózódást a FAGOK központtal, az állami gazdaságok erdészeti tevékenységének összefogásával és a térségi termelősövetkezetek erdészeti szakirányító csoportjainak létrehozásával mérsékeltek. Egyre teljesebbé vált az együttműködés a kutatóintézetek (ERTI, Faipari Kutató, továbbá az ERDŐTERV, és a középfokú oktatási intézmények) és az erdőkezelő szervezetek között. A faipar is fejlődésnek indult: az agrártermékek piacra juttatása egyre több ládát, raklapot, csomagolóanyagot igényelt. Az erdőgazdaságok csakúgy, mint a mezőgazdasági üzemek – melléküzemágként – hozzáfogtak e termékek előállításához.

Az állami erdőgazdaságokban folyó erdőművelési és fafeldolgozási tevékenység jelentős költségekkel járt, a fatermékek piacra juttatása időnként nehézségekbe ütközött. Ezért javasolta 1975-ben *Schmall Ferenc*, a Délalföldi

Erdő és Fafeldolgozó Gazdaság igazgatója a FAGOK központjában az igazgatók ülésén, hogy hozzák létre a Fenyő Termesztési Rendszert. Az ERTI főigazgatója, *Keresztesi Béla* támogatta a javaslatot, s ennek is köszönhetően Szeged és Ásotthalom térségében fenyő plantázásokat hoztak létre.

A síkvidéki erdőgazdaságok csatlakoztak, majd rövid idő múlva a Nagykunsági Erdő és Fafeldolgozó Gazdaság (NEFAG) kezdeményezte az akáctermesztési rendszer alapelveinek kidolgozását. Ezt is elfogadták azzal, hogy Szolnok legyen a központ és a NEFAG legyen a gesztor. Az agrárgazdasági ágazatban kezdeti jelentős sikereket elért gyakorlatot így próbálták az erdészeti és a fafeldolgozási tevékenységekre adaptálni.

Később az erdőgazdálkodás átfogó fejlesztését célzó együttműködés alapszabályba foglaltan is megjelent. Az egymást követő szervezeti változások a lényegét mindenkor meghagyták, miszerint az együttműködés célja:

- az erdőben szegény alföldi síkvidék erdősültségének növelése,
- a gyorsan növő fafajok termesztési technológiájának tökéletesítése,
- az erdőgazdálkodási tevékenység jövedelmezőségének jobbítása,
- az erdészeti kutatásban, oktatásban, ismeretterjesztésben és műszaki fejlesztésben történő együttműködés,
- az erdőgazdálkodás során a természet- és környezetvédelmi szempontok érvényesítése,
- az alföldi erdőgazdálkodásból függő speciális érdekek képviselete.

Az együttműködés szervezeti formái is folyamatos átalakuláson mentek át. Az 1975. évi megalakuláskor a tagok: a Délalföldi, a Nagykunsági, a Kiskunsági, Bajai, a Kisalföldi, Felső-Tisza-vidéki Erdőgazdaságok, amelyekhez keretmegállapodásokkal csatlakoztak az Er-

dészeti Tudományos Intézet (ERTI) és a Faipari Kutató Intézet (FAKI). Rövid idő múlva szolnoki székhellyel Erdészeti Termelésfejlesztési Társasággá alakult, koordinációs főmérnöke *Milota Erik*, a NEFAG munkatársa lett. Csatlakozott hozzájuk az Erdészeti és Faipari Egyetem, a szentendrei ERDŐGÉP, majd az Erdészeti Szolgálat.

Nagy változást hozott a közös munkában a szakbizottságok megalakulása: fatermesztési, fahasznosítási és kereskedelmi, valamint műszaki szakbizottságokat hoztak létre.

Az új jogszabályi környezet 1989-ben Erdészeti Termelésfejlesztési Polgári Jogi Társasággá alakulást tett szükségessé, melynek a koordinációs főmérnöke *Hajnal Imre*, a Nagykunsági Erdő- és Fafeldolgozó gazdaság munkatársa lett.

Újabb jogszabályi változás miatt 1996-ban Alföldi Erdőkért Közhasznú Társasággá alakult át, és egyúttal a meglévő három mellé, negyedikként informatikai szakbizottságot hoztak létre.

Az egyetem, az ERTI és az Erdészeti Szolgálat nem lehetett rendes tagja a közhasznú társaságnak, így társult tagként vettek részt a közös munkában. Közben csatlakozott az együttműködéshez a Szegedi Kiss Ferenc Erdészeti Szakközépiskola és az Ásotthalmi Bedő Albert Szakmunkásképző, valamint magánerdős-ként az *Ódor József* vezette Tilia Kft.

1998-ban Kecskemétre került a székhely, a titkár *dr. Barna Tamás*, a KEFAG tulajdonában álló Erdészeti Szaporítóanyag Termesztési Központ vezetője lett.

Formális változás történt 1998-ban is, Alföldi Erdőkért Egyesületté alakult a szervezet, a titkár maradt *dr. Barna Tamás*. Később *Szulcsán Gábort* kérték fel a titkári feladatra. 2011. évi sajnálatos halálát követően *Lipák László* tölti be a posztot.

Az elnöki tisztséget több mint 10 éven át *prof. dr. Bondor Antal* látta el. Őt 2006-tól *Sódar Pál*, volt kecskeméti vezérigazgató váltotta.

Az Alapszabályban megfogalmazott célok megvalósítását jól szolgálják a kutatói napok, és az ott elhangzott előadások kiadványokban történő megjelenítése. A kutatói napokon adják át az Alföldi Erdőkért Emlékérmet az arra leginkább alkalmas szakembereknek. Éves munkaterv szerinti szakmai fórumokat

szerveznek, és műhelymunkaként a szakbizottságok dolgoznak. A rendszer-váltást követően igen sok szakmai tanulmányutat szerveztek a legkülönbözőbb témákban a környező országokba.

Az egyesület bevételeinek zöme tagdíj. A végzett munka elismerését is jelenti, hogy a pályázatok általában sikeresek. Köszönet illeti e helyen is az ágazati minisztériumot, és a civil támogatókat.

A vázlatosan ismertetett múltból nem könnyű ajánlást megfogalmazni a jövőre. Az Alföldön az erdészszakma meglehetősen nehéz helyzetben van. Megváltoztak a földhasznosítás és erdei haszonvétel prioritásai, az őshonos növényfajtakultúrák területi arányairól, a gyorsan növekvő faállományok természetvédelmi fontosságáról vallott eddigi nézetek. A társadalom újabb és újabb követelményeket támaszt az erdők közjóléti szerepével kapcsolatban, ezen elvárások kielégítésének fedezetét – hosszabb távon – az alföldi erdei haszonvétel önmagában képtelen

lesz előteremteni. A sokféle, egymást kölcsönösen korlátozó igény közötti egyensúlyteremtés felelősségét – véleményünk szerint – nem lehet csupán az erdészszakmára hárítani.

A részérdekek közötti harmóniára törekvés sikeres példája az Akác Koalíció, amelynek létrehozásában meghatározó szerepet vállalt az egyesület. Hasonló együttműködésre való törekvés mutatkozik a természetvédelmi civil szervezetekkel is. Az együttműködés lehetősége – még inkább kényszere – az alföldi erdőgazdálkodás kulcsa. Ez az egyetlen lehetősége, az Alföldet messze meghaladó gondok kezelésének is, mint a klímaváltozás vagy az őshonosság.

Köszönet illeti azokat az erdészeket és a társszakmák képviselőit, akik az elmúlt negyven esztendőben ebben a szellemben végezték munkájukat az Alföldi Erdőkért Egyesületben. Jó alapot raktak le. Az úton végigmenni a mosta-

ni nemzedék, majd az őket követő generációk feladata. A jövő már az ő kezükben van.

Az együttműködésre soha nem volt ekkora szükség! Munkánk a párbeszédre épül, természetvédekkel, hatósággal és természetesen társszervezeteinkkel az OEE-vel és a MEGOSZ-szal! Köszönjük, hogy partnernek tekintenek bennünket!

Elkötelezettek vagyunk az alföldi erdőkért, az akácért, nemes nyárért és fenyőért, végső soron az alföldi emberekért, de mindenkor figyelembe vesszük az itt található természeti értékeinket is!

Köszönjük újra az egyesületben önzetlenül dolgozó munkáját, nélkülük már régen megszűnt volna a negyvenéves síkvidéki együttműködés! Köszönjük támogatóink segítségét, ami kellett ahhoz, hogy sikeresek legyünk.

Kovács Gábor erdőmérnök,
ny. vezérigazgató (NYÍRERDŐ Zrt.)

Vízhányó László
erdészeti igazgató, DALERD Zrt.

Átadták az idei Alföldi Erdőkért Emlékérmeket

November 5-én, Kecskeméten huszonharmadik alkalommal szervezte meg Egyesületünk a Kutatói Napot a tudomány, a kutatás, az ágazati irányítás, a természetvédelmi szakemberek és az eredményeket sikerrel alkalmazó gazdálkodók bevonásával.

Az AEE és a DALERD Délalföldi Erdészeti Zrt. által közösen lebonyolított programon közel 80 résztvevő 10 előadást hallgathatott meg, valamint 18 posztert tanulmányozhatott át. Az alapításának 40. évfordulóját ünneplő Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság látogatóközpontjában, a Természet házában *Innováció és fenntarthatóság az alföldi erdőkben* címmel rendezték meg a szakmai napot.

Szépe Ferenc, a Földművelésügyi Minisztérium mezőgazdasági főosztályvezetője „*Mit adhat az agrárkutatás az alföldi erdészeti számára?*” című nyitó előadásában fogalmazta meg legtalálhatóbban az előttünk álló feladatot: „Mi az, amit a piaci viszonyok alakulásától és az Alföld nyújtotta környezeti adottságoktól az itteni erdőgazdálkodás elvárhat? Milyen telepítési és művelési megoldások alkalmazásával termelhető érték és haszon a mezőgazdaság szempontjából gyakran kedvezőtlen, természetlenné tűnő területeken is? Milyen gondok, problémák fordulhatnak elő,

és azok hogyan védhetők, kerülhetők ki? A kérdések hosszú sorára bizony nem könnyű feleletet adni. Egy dologban azonban egészen bizonyosak lehetünk: sikerre akkor számíthatunk, ha a célok kitűzését és elérését magas szintű ismeretszerzési tevékenységgel támogatjuk, ha átgondolt és felelős kutatási programok alapján próbálunk ajánlásokat megfogalmazni. A tapasztalatok azt mutatják, hogy erős kutatási háttér ott jön létre, ahol a tudományos felkészültség a gyakorlattal való folyamatos partneri együttműködés igényével találkozik. Első hallásra meglepően hathat, de a kutatási tevékenység alakításában kulcsszerepe van a mindennapok gazdálkodásának: innen kiindulva és ide visszatérve lehet és kell az új ismeretek valós értékét mérni, mérlegelni.”

A nap további részében előadóink számos témában segítették a fentebb megfogalmazott célok elérését. Az előadások szünetében és azt követően is lehetősége nyílt a résztvevőknek a poszteres bemutatókat megtekinteni.

Az Egyesület jogelődje által 1994-ben alapított, és első ízben 1995-ben átadott Alföldi Erdőkért Emlékérem adományozási hagyományait az Egyesület tovább kívánta ápolni, folyamatossá tette és biztosítva az e téren kimagasló munkát végző szakemberek erkölcsi elismerését.

Ennek szellemében 2015-ben emlékérmeket adományoztunk:

dr. Barátossy Gábornak, az Erdészeti Hivatal nyugalmazott vezetőjének; *prof. dr. Lakatos Ferenc* egyetemi tanárnak, az Erdőművelési és Erdővédelmi Intézet igazgatójának, az Erdőmérnöki Kar dé-

kánjának; *Baráth Béla* kerületvezető erdész-vadásznak (NYÍRERDŐ Zrt.); *Donkó Károly* erdészeti igazgatónak (NEFAG Zrt.); *Hidas Tibor* erdőgazdálkodási osztályvezetőnek (NYÍRERDŐ Zrt.); *Nagy Imrénének*, a NAIK ERTI Ökonómiai Osztály tudományos munkatársának, valamint *Szabó Péter* erdészeti igazgatónak (KEFAG Zrt.).

A kitüntetettek méltatása, valamint a Kutatói Nap teljes anyaga a www.aee.hu honlapunkon megtekinthető, ahol a korábbi kiadványok is megtalálhatók.

Lipák László titkár, AEE